

LARS NABSETH

Kommentar (2)

Svensk industri har traditionellt varit en stark förespråkare till frihandel – inte bara med ord utan också i handling. Under femtio- och sextiotalen tog vi således konsekvensen av ändrade konkurrensförhållanden inom textilindustrin, vars andel av antalet sysselsatta i hela industrin sjönk från 15 till 3 procent. I sanning en dramatisk förvandling, som torde sakna motstycke i andra länder. Jag hävdar inte att det saknats skyddsåtgärder, men omstrukturering har varit det dominerande inslaget.

Jag kanske är mindre pessimistisk än professor Baldwin när det gäller utvecklingen inom internationell handel. Tiden efter andra världskriget har historiskt sett varit en gyllene epok för frihandeln. Denna har också enligt min mening mycket väl klarat de hårda prov som sjuttio-talets kriser utsatt den för. Här har internationella överenskommelser à la GATT uppenbarligen spelat en stor roll.

Men visst finns gamla former av icke-tariffära handelshinder kvar och nya dyker upp. Många varianter kan dölja sig under allmänna rubriker som

- tekniska handelshinder
- diskriminering vid offentliga uppköp
- frivilliga begränsningsavtal
- förhalade undersökningsprocedurer

Bland de frivilliga begränsningsavtalen är Davignonplanen, som innehåller en kombination av minimipriser och produktionsbegränsningar för att mildra

stålkrisen. Överenskommelsen om exportbegränsning av japanska bilar till Europa är ett annat färskt exempel.

Jag vill också beröra de svåra problem professor Baldwin kom in på när han nämnde indirekta metoder, tex understöd. Det råder knappast något tvivel om att den industriella understödspolitiken varit ett ganska markant inslag i svenskt näringsliv under senare år. Sverige är dock långt ifrån ensamt. Vi skall dock ha klart för oss att vi står inför definitionsproblem. Om företag får indirekt hjälp med tex löner är det självfallet fråga om stöd. Är det också fråga om subsidier när staten skjuter till pengar i form av utökning av aktiekapitalet och inte ställer räntabilitetskrav på satsningen ifråga? Vidare är det svårt att definiera klart när omstruktureringspolitik skall anses bryta frihandelskonceptet. Här kan ekonomer tycka en sak och politiker en annan. För politiker som representerar en region där en dominerande industri drabbas av nedläggelsehot kan det kanske ibland vara direkt omöjligt att nyktert behandla problemet som en strikt nationalekonomisk fråga. Hans uppgift är ju också att se till sina väljares intresse i det korta perspektivet. De här problemen finns i alla länder, tex stålindustridistriktet i södra Belgien och norra Frankrike.

Slutligen vill jag nämna den stora betydelse som internationella regler och regelsystem har för ett litet land som Sverige. Stora länder kan genom sin styrka sinsemellan och med små länder nå fördelaktiga avtal. Ett litet land har inte mycket att sätta emot i sådana sammanhang. För att nå stordriftsfördelar, låga kostnader och konkurrenskraft måste andra länders marknader vara tillgängliga. Därför har GATT, OECD "Trade Pledge", Kennedyrundan mfl varit utomordentligt betydande för vår materiella välfärd.

*Professor LARS NABSETH är
verkställande direktör i Sveriges
Industriförbund.*